

Türkiye'de öğrenci olan Cezayir vatandaşının yurt dışında elde edilen gelirin vergilendirilmesi hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	E-62030549-125[3]-1645316
Tarih	15.11.2024

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İstanbul Defterdarlığı

Gelir Kanunları Gelir ve Kurumlar Vergileri Grup Müdürlüğü

Sayı : E-62030549-125[3]-1645316

15.11.2024

Konu : Türkiyede Öğrenci olan Cezayir vatandaşının yurtdışında elde edilen gelirin vergilendirilmesi Hk.

İlgi : 09.02.2024 tarih ve 760905 sayılı özelge talep formu.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda; Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti vatandaşı olduğunuz, Türkiye'de yüksek lisans öğrencisi olarak bulunduğunuz, hissedarı olduğunuz Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) bulunan (Limited Şirket) kaynaklı gelirleriniz nedeniyle ABD'de mükellef olarak vergiye tabi olduğunuz, bahsi geçen şirketten elde ettiğiniz istisna sınırını aşan menkul sermaye iradı

(kar payı) gelirlerini Türkiye'deki yaşamınızı idame ve öğrenim masraflarınızı karşılamak üzere Türk Banka hesaplarınıza intikal ettirdiğiniz belirtilerek, ABD'den elde ettiğiniz gelirin vergilendirilmesi hususunda Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

GELİR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 3 üncü maddesinde Türkiye'de yerleşmiş olan gerçek kişilerin Türkiye içinde ve dışında elde ettikleri kazanç ve iratların tamamı üzerinden vergilendirileceği hükme bağlanmış olup, anılan Kanunun;

- 4 üncü maddesinde, "*Aşağıda yazılı kimseler Türkiye'de yerleşmiş sayılır:*

1. *İkametgâhı Türkiye'de bulunanlar (İkametgâh, Kanunu Medenin 19 uncu ve müteakip maddelerinde yazılı olan yerlerdir);*

2. *Bir takvim yılı içinde Türkiye'de devamlı olarak altı aydan fazla oturanlar (Geçici ayrılmalar Türkiye'de oturma süresini kesmez.)",*

- 22 nci maddesinin dördüncü fıkrasında, "*Kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan anonim ve limited şirket niteliğindeki kurumlardan elde edilen, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde yazılı kâr paylarının yarısı, bu kurumların ödenmiş sermayesinin en az %50'sine sahip olunması ve kâr payının elde edildiği takvim yılına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye transfer edilmesi şartıyla gelir vergisinden müstesnadır.*",

- 75 inci maddesinde, "*Sahibinin ticari, zirai veya mesleki faaliyeti dışında nakdi sermaye veya para ile temsil edilen değerlerden müteşekkül sermaye dolayısıyla elde ettiği kar payı, faiz, kira ve benzeri iratlar menkul sermaye iradıdır.*

Kaynağı ne olursa olsun aşağıda yazılı iratlar menkul sermaye iradı sayılır:

1. *Her nevi hisse senetlerinin kâr payları (kurucu hisse senetleri ve diğer intifa hisse senetlerine verilen kâr payları ve pay sahiplerine hazırlık dönemi için faiz olarak veya başka adlarla yapılan her türlü ödemeler ile Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan yatırım fonları katılma belgelerine ödenen kâr payları ile konut finansmanı fonlarını temsilen ihraç edilen ipotēge dayalı menkul kıymetlere ve varlık finansmanı fonlarını temsilen ihraç edilen varlığa dayalı menkul kıymetlere ödenen faiz, kâr payı veya benzeri gelirler dahil.);*

2. *İştirak hisselerinden doğan kazançlar (Limited Şirket ortaklarının, iş ortaklıklarının ortakları ve komanditerlerin kâr payları ile kooperatiflerin dağıttıkları kazançlar bu zümreye dahildir. Kooperatiflerin ortakları ile yaptıkları muamelelerden doğan kârların ortaklara, kooperatifle yaptıkları muameleler nispetinde tevzii, kazanç dağıtımı sayılmaz.)*

...",

- 86 ncı maddesinde, "Aşağıda belirtilen gelirler için yıllık beyanname verilmez, diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde bu gelirler beyannameye dahil edilmez.

1. Tam mükellefiyette;

a) Gerçek usulde vergilendirilmeyen ziraî kazançlar, bu Kanunun 75 inci maddesinin (15) ve (16) numaralı bentlerinde yazılı menkul sermaye iratları, kazanç ve iratların istisna hadleri içinde kalan kısmı,

...

d) Bir takvim yılı içinde elde edilen ve toplamı 600 milyon lirayı (323 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2023 yılı için 8.400 TL) aşmayan, tevkifata ve istisna uygulamasına konu olmayan menkul ve gayrimenkul sermaye iratları.

..."

hükümleri yer almaktadır.

Gelir Vergisi Kanununun 22 nci maddesine 27/12/2023 tarihli ve 7491 sayılı Kanunun 8 inci maddesi ile eklenen dördüncü fıkra hükmü gereği, kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan anonim ve limited şirket niteliğindeki kurumlardan elde edilen kar paylarının yarısı, bu kurumların ödenmiş sermayesinin en az %50'sine sahip olunması ve kâr payının elde edildiği takvim yılına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye transfer edilmesi şartıyla gelir vergisinden istisna olup söz konusu düzenleme 1/1/2023 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Diğer taraftan, anılan Kanunun 123 üncü maddesinde tam mükelleflerin yabancı memleketlerde elde ettikleri kazanç ve iratlardan mahallinde ödedikleri benzeri vergilerin, Türkiye'de tarh edilen gelir vergisinin yabancı memleketlerde elde edilen kazanç ve iratlara isabet eden kısmından indirileceği, indirilecek miktarın gelir vergisinin yabancı memleketlerde elde edilen kazanç ve iratlara isabet eden kısmından fazla olması halinde, fazla olan tutarın indirim konusu yapılamayacağı hükmüne bağlanmıştır. Söz konusu vergi indiriminin yapılabilmesi için yabancı memlekette ödenen vergilerin gelir üzerinden alınan şahsi bir vergi olması ve yabancı memlekette vergi ödendiğinin yetkili makamlardan alınan ve mahallindeki Türk elçilik veya konsoloslukları, yoksa orada Türk menfaatlerini koruyan memleketin aynı mahiyetteki temsilcileri tarafından tasdik olunan belgelerle tevsik edilmesi şarttır.

Bu hüküm ve açıklamalar çerçevesinde, MERNİS kayıtlarına göre, 22/2/2020 tarihinden itibaren Türkiye'de ikametgahınız bulunduğundan tam mükellefiyet esasında vergilendirilmeniz gerekmekte olup Gelir Vergisi Kanununun 22 nci maddesinin dördüncü fıkrasında düzenlenen yurt dışından elde edilen kar paylarına ilişkin istisnaya ilişkin şartların sağlanması halinde elde edilen kar payının istisna sonrası kalan

tutarının (kar payının yarısının) ilgili döneme ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyanı gerekmektedir.

Diğer taraftan, Gelir Vergisi Kanununun 22 nci maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında istisnadan yararlanılmaması halinde Türkiye'de tevkif yoluyla vergilendirilmeyen ve istisna uygulamasına konu olmayan menkul sermaye iratlarına ilişkin Gelir Vergisi Kanununun 86 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendinde yer alan beyan haddini (2023 yılı için 8.400 TL, 2024 yılı için 13.000 TL) aşan yurt dışından elde edilen kar payı tutarının tamamının yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi gerekmektedir.

Buna göre, yurt dışından elde etmiş olduğunuz kar payının yukarıda yer verilen açıklamalar çerçevesinde istisna kapsamında olup olmadığı hususu da dikkate alınarak yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyanı gerekmekte olup söz konusu gelirle ilgili olarak yurt dışında ödemiş olduğunuz vergilerin (istisnaya isabet eden tutarı hariç) ise beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisi tutarından, ilgili mevzuat çerçevesinde indirilmesi mümkün bulunmaktadır.

ÇİFTE VERGİLENDİRMEYİ ÖNLEME ANLAŞMALARI (ÇVÖA) YÖNÜNDEN:

Özelge talebinizde, Cezayir vatandaşı olduğunuz, Türkiye'de yüksek lisans öğrencisi olarak bulunduğunuz ve ABD'de sahip olduğunuz'nin ticari faaliyetinden elde ettiğiniz gelirin bu ülkede kişisel gelir olarak vergilendirildiği belirtilmektedir. Buna göre, söz konusu gelirin Türkiye-ABD ÇVÖA'nın "Öğrenciler, Stajyerler ve Öğretmenler" başlıklı 20 nci maddesinde düzenlenen diğer Akit Devlette öğrenim amacıyla bulunan bir öğrencinin geçim veya öğrenim masraflarını karşılamak için bu Devletin dışından doğan ödeme veya gelirlerin bu Devlette vergilendirilmeyeceği hükmü kapsamına girmemektedir.

Özelge talep formunuzda belirttiğiniz üzere ABD'den elde ettiğiniz temettü gelirlerinize 1 Ocak 1998 tarihinden itibaren uygulanmakta olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının aşağıda yer verilen 10 uncu maddesinin 1 ve 2 nci fıkralarının uygulanması gerekmektedir.

"1. Bir Akit Devlet mukimi tarafından diğer Akit Devletin bir mukimine ödenen temettüler, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bununla beraber, söz konusu temettüler, aynı zamanda, ödemeyi yapanın mukimi olduğu Devlette ve bu Devletin mevzuatına göre de vergilendirilebilir; ancak temettünün gerçek lehdarı diğer Akit Devletin mukimi ise bu şekilde alınacak vergi;

a) gerçek lehdar, temettüyü ödeyen şirketin oy gücüne haiz hisselerinin en az % 10' una sahip bir şirketse, gayrisafi temettü tutarının yüzde 15'ini;

b) tüm diğer durumlarda gayrisafi temettü tutarının yüzde 20'sini

aşmayacaktır."

Buna göre, Türkiye'de mukim olduğunuz dönemde ABD mukimi şirketten elde ettiğiniz temettü gelirleriniz Türkiye'de vergilendirilebilecek olup, bununla birlikte ABD'de %20' yi aşmayan oranda ABD mevzuatına göre vergilendirilebilecektir.

Diğer taraftan, Türkiye' de mukim olduğunuz dönemde ABD'den elde ettiğiniz ticari kazanç niteliğindeki gelirleriniz Anlaşmanın 'Ticari Kazançlar' başlıklı 7 nci maddesi kapsamında değerlendirilecektir.

ÇVÖA'nın ABD'ye vergi alma hakkı verdiği durumlarda, Anlaşmanın çifte vergilendirmenin önlenmesine ilişkin 23 üncü maddesinin 2 nci fıkrası hükmü gereğince, ABD'de ödenen verginin Türkiye'de ödenecek vergiden mahsup edilmesi suretiyle aynı gelir üzerinden iki defa vergi alınması önlenmiş olacaktır.

Anlaşma hükümlerinden yararlanabilmeniz için mukimlik belgesi vermeye yetkili makamlardan (İstanbul Defterdarlığı) alacağınız, Türkiye'de tam mükellef olduğunuzu ve tüm dünya kazançları üzerinden Türkiye'de vergilendirildiğinizi gösteren mukimlik belgesini ABD'deki vergi sorumlularına ibraz etmeniz gerekmektedir. Mukimlik belgesinin düzenlenmesine ilişkin açıklamalara 20/12/2013 tarihli ve ÇVÖA/2013-1 sayılı Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları Sirküleri/3'te yer verilmiştir. Ayrıca, mukimlik belgesi başvuruları e-devlet üzerinden de yapılabilir. Ayrıca,

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026